

การศึกษาพฤติกรรมภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา

สังกัดศูนย์พัฒนาคุณภาพมาตรฐานการศึกษาลำตะคอง

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4

The Creative Leadership behavior of the School Administrators in

Lam Takhong Development Center under Nakhon Ratchasima

Primary Educational Service Area office 4

ธราธิป เลิศชิรพันธ์¹ สารีศา เจนเขว้า² จิรนาถ ภูริเศวตกำจรัส³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบพฤติกรรมภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดศูนย์พัฒนาคุณภาพมาตรฐานการศึกษาลำตะคอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 จำแนกตาม เพศ วิทยฐานะ และประสบการณ์ปฏิบัติงาน กลุ่มตัวอย่างได้แก่ครูสังกัดศูนย์พัฒนาคุณภาพมาตรฐานการศึกษาลำตะคอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 132 คน โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของเครจซ์และมอร์แกน จากนั้นผู้วิจัยดำเนินการเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยสุ่มแบบแบ่งกลุ่มโดยใช้โรงเรียนเป็นกลุ่มตัวอย่าง จากนั้นใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณ 5 ระดับ มีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 0.80 – 1.00 และค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .859 ค่าสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test และค่า f-test

ผลวิจัยพบว่า

1 พฤติกรรมภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดศูนย์พัฒนาคุณภาพมาตรฐานการศึกษา ลำตะคอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก คือ ด้านการเจรจาต่อรอง ด้านการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยี และด้านการทำงานเป็นทีม ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือด้านการสื่อสารและด้านการสร้างมนุษยสัมพันธ์

2. ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดศูนย์พัฒนาคุณภาพมาตรฐานการศึกษาลำตะคอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 จำแนกตาม เพศ วิทยฐานะ และประสบการณ์ปฏิบัติงาน ไม่แตกต่างกันทั้งภาพรวมและรายด้าน

คำสำคัญ : ผู้นำเชิงสร้างสรรค์ , ผู้บริหารสถานศึกษา

Abstract

The objective this research is study and compare Creative Leadership behavior of the School Administrators in Lam Takhong Development Center under Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area office 4 classified by sex, academic standing and working experiences. The sample consisted of 132 teachers in Lam Takhong Development Center under Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area office 4, year 2019. Determining a sample size by using a chart to determine a sample size of Krejcie and Morgan. The Cluster Random Sampling by use school as a sample, then using simple sampling methods. The instruments used for data collection were 5 point-rating scale questionnaires. IOC was valued since 0.8 – 1.00 and the reliability was .859. The data analysis was performed by using frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test independent and f-test

The results revealed that;

1. Creative Leadership behavior of the School Administrators in Lam Takhong Development Center under Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area office 4 was at high level. When considering each individual aspect, the aspect with the highest average of the top 3 is Negotiation, The use of Technology and innovation and Teamwork, the aspect with the lowest average is Communication and Human Relations

2. The comparison of the Creative Leadership behavior of the School Administrators in Lam Takhong Development Center under Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area office 4 classified by sex, academic standing and working experiences as a whole and each individual aspect were not significantly different.

Keyword: Creative Leadership, School Administrators

ความสำคัญและที่มาของปัญหาการวิจัย

ภาวะผู้นำเป็นทักษะที่จำเป็นสำหรับผู้บริหารในการดำเนินงานบริหารจัดการศึกษาเนื่องจากเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่เป็นตัวบ่งชี้ความสำเร็จ หรือความล้มเหลวของโรงเรียนผู้นำจึงควรมีบทบาทในการเป็นผู้รับรู้ ผู้ประสานงานสนับสนุนอำนวยความสะดวก เพื่อให้สมาชิกในหน่วยงานได้ใช้ความสามารถของตนอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด (Likert, 1961 : 2) ประสิทธิภาพขององค์กรอาจจะพิจารณาได้จากความพึงพอใจของสมาชิกในหน่วยงานนั้น ผู้บริหารต้องทำหน้าที่เป็นผู้นำ กล่าวคือต้องเป็นตัวอย่างในด้านพฤติกรรมและเป็นผู้กำหนดพฤติกรรมของบุคลากรในโรงเรียนศิลปะของบุคคลหนึ่ง ที่สามารถโน้มน้าวให้บุคคลหนึ่งหรือหลายคนได้แสดงพฤติกรรมของตนเองที่ผู้นำประสงค์ภายใต้สถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่ง เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของส่วนรวมหรือของผู้นำได้อย่างไม่มีเงื่อนไข (สันติ บุญภิรมย์ม, 2552 : 230) และเป็นการใช้อำนาจต่อบุคคลอื่นเพื่อให้ได้มาซึ่งความสำเร็จต่อองค์กรนั้น

ที่ผ่านมามีนักการศึกษาได้กล่าวถึงภาวะผู้นำหลากหลาย อาทิ ภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ ภาวะผู้นำแบบกระจายอำนาจ และภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ นอกจากนี้ จักรกฤษณ์ โปตาพล (2556 : 2) ให้ความเห็นว่าภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์เป็นคุณลักษณะสำคัญในยุคปัจจุบันและอนาคตของทุกองค์กร จากการเปลี่ยนแปลงทางสภาพสังคม เศรษฐกิจและทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม ซึ่งนำพาองค์กรไปสู่ความสำเร็จได้นั้น จะต้องมีการแก้ไขปัญหที่เข้ามากระทบ หรือเป็นการมองหาโอกาสที่องค์กรจะได้รับเพื่อสร้างความเป็นผู้นำขององค์กรเอาไว้ ล้วนต้องอาศัยความ

สร้างสรรค์เพื่อผลักดันให้เป็นไปตามเป้าหมายที่ต้องการ การเป็นผู้นำแบบสร้างสรรค์นั้นจำเป็นจะต้องอาศัย ทักษะ การเอื้ออำนวยความสะดวกอยู่ในระดับสูง ทั้งนี้เพราะสาระที่เป็นภารกิจหลักของทฤษฎีนี้ได้แก่การทำงานแบบทีมในการสืบเสาะหาความรู้ การเรียนรู้แบบทีม การร่วมมือร่วมใจกันแก้ปัญหา การสร้างภาพของอนาคตที่ควรเป็น การพิจารณาตรวจสอบความเชื่อร่วมกัน การใช้คำถาม การรวบรวมวิเคราะห์และแปลความข้อมูล ตลอดจนการกระตุ้นครูอาจารย์ตั้งวงสนทนาอย่างสร้างสรรค์ในเรื่องการเรียนการสอนเป็นต้น ภารกิจดังกล่าวเหล่านี้ล้วนแสดงออกถึงพฤติกรรมภาวะผู้นำแบบสร้างสรรค์ ซึ่งแสดงว่าทฤษฎีภาวะผู้นำมีกระบวนการทัศน์ใหม่ของการเป็นผู้นำเชิงคุณภาพ (Ruth, Ash; & Maurice Persall. 2007 : Online) หลักทั้ง 10 ประการนี้เป็นหลักการของการมีภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ที่สามารถพัฒนาสถานศึกษาให้ก้าวสู่ความเป็นโรงเรียนแห่งคุณภาพได้อย่างมีประสิทธิภาพ สร้างองค์กรให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ทำให้โรงเรียนก้าวสู่การเป็นโรงเรียนมาตรฐานสากล

จากการจัดการศึกษาที่ผ่านมาศูนย์พัฒนาคุณภาพมาตรฐานการศึกษาอำเภอ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 เกิดจากการรวมกลุ่มย่อยของโรงเรียนเพื่อร่วมกันพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด ทั้งยังมีผู้บริหารที่จบการศึกษาในระดับปริญญาเอกหลายท่าน ภาวะผู้นำของผู้บริหารนั้นเป็นสิ่งที่พึงมีในตัวของผู้บริหารทุกคนเพื่อ พัฒนาสถานศึกษาให้จัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในระดับที่สูงกว่าสำนักงานเขตพื้นที่และระดับชาติ แต่ปัจจุบันนั้นค่าเฉลี่ยผลกระทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐานของศูนย์พัฒนาคุณภาพมาตรฐานการศึกษาอำเภอ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 นั้นยังไม่สามารถพัฒนาให้สูงกว่าระดับสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต และระดับชาติตามลำดับ เหตุที่เป็นเช่นนั้นอาจเป็นเพราะภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหาร สังกัดศูนย์พัฒนาคุณภาพมาตรฐานการศึกษาอำเภอ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 4 ยังมีไม่มากพอจึงส่งผลให้การจัดการศึกษาไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร

จากสภาพดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัย ซึ่งเป็นครูสังกัดศูนย์พัฒนาคุณภาพมาตรฐานการศึกษาอำเภอ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 มีความสนใจในการศึกษาพฤติกรรมภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดศูนย์พัฒนาคุณภาพมาตรฐานการศึกษาอำเภอ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 4 เพื่อให้ทราบข้อมูลการมีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา อันเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการบริหารจัดการเรียนการสอน และส่งเสริมการมีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาและส่งผลให้สถานศึกษาเป็นสถานศึกษาที่มีคุณภาพและพัฒนาต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

- 1 เพื่อศึกษาพฤติกรรมภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดศูนย์พัฒนาคุณภาพมาตรฐานการศึกษาอำเภอ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4
- 2 เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดศูนย์พัฒนาคุณภาพมาตรฐานการศึกษาอำเภอ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 จำแนกตามเพศ วิทยฐานะ และประสบการณ์การปฏิบัติงาน

สมมติฐานการวิจัย

- 1 ครูที่มีเพศแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาแตกต่างกัน

2 ครูที่มีวิทยฐานะแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาแตกต่างกัน

3 ครูที่มีประสบการณ์การปฏิบัติงานแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาแตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครู สังกัดศูนย์พัฒนาคุณภาพมาตรฐานการศึกษาอำเภอเสนา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 จำนวน 14 แห่ง จำนวน 200 คน ผู้วิจัยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของเครลชีและมอร์แกน ได้แก่ ครู สังกัดศูนย์พัฒนาคุณภาพมาตรฐานการศึกษาอำเภอเสนา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 จำนวน 132 คน จากนั้นผู้วิจัยดำเนินการเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยสุ่มแบบแบ่งกลุ่มโดยใช้โรงเรียนเป็นกลุ่มตัวอย่าง จากนั้นใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น 1 ฉบับ แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) โดยสอบถามเกี่ยวกับ เพศ วิทยฐานะ และประสบการณ์ปฏิบัติงาน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดศูนย์พัฒนาคุณภาพมาตรฐานการศึกษาอำเภอเสนา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 ประกอบด้วย 7 ด้านคือ

- 1) การใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยี
- 2) การทำงานเป็นทีม
- 3) การเจรจาต่อรอง
- 4) การไว้วางใจ
- 5) การบริหารเวลา
- 6) การสื่อสาร
- 7) การสร้างมนุษยสัมพันธ์

ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) คือ

1	หมายถึง	ระดับพฤติกรรมภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์น้อยที่สุด
2	หมายถึง	ระดับพฤติกรรมภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์น้อย
3	หมายถึง	ระดับพฤติกรรมภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ปานกลาง
4	หมายถึง	ระดับพฤติกรรมภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์มาก
5	หมายถึง	ระดับพฤติกรรมภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์มากที่สุด

การวิเคราะห์ข้อมูล

โดยการหาความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การทดสอบด้วย t-test dependent และ ค่า f - test

สรุปผลการวิจัย

1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดศูนย์พัฒนาคุณภาพมาตรฐานการศึกษาอำเภอลำตะคอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก คือ ด้านการเจรจาต่อรอง ด้านการใช้นวัตกรรมและและด้านการทำงานเป็นทีม ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือด้านการสื่อสารและด้านการสร้างมนุษยสัมพันธ์ โดยมีรายละเอียดรายด้านดังนี้

1.1 พฤติกรรมภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดศูนย์พัฒนาคุณภาพมาตรฐานการศึกษาอำเภอลำตะคอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 ด้านการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยี โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรกคือ ข้อผู้บริหารนำความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีใหม่ๆ มาใช้ในการบริหารจัดการศึกษา ข้อผู้บริหารส่งเสริมให้มีการจัดหา อุปกรณ์เครื่องมือเทคโนโลยี ในการเรียนการสอนตามความต้องการของแต่ละกลุ่มสาระการ และข้อผู้บริหารนำเทคโนโลยีมาช่วยในการเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการทำงาน ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ข้อผู้บริหาร บริหารองค์กรอย่างเป็นระบบ เปิดในยอมรับสำหรับเทคโนโลยีใหม่ๆ

1.2 พฤติกรรมภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดศูนย์พัฒนาคุณภาพมาตรฐานการศึกษาอำเภอลำตะคอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 ด้านการทำงานเป็นทีม โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรกคือ ข้อผู้บริหารส่งเสริมให้บุคลากรได้แสดงความคิดเห็น รับฟัง และร่วมมือกันแก้ปัญหาอย่างเหมาะสม ข้อผู้บริหารสร้างแรงจูงใจ ให้สมาชิกในทีมภายในสถานศึกษาร่วมมือกันทำงาน และด้านผู้บริหารส่งเสริมให้บุคลากรมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกันในการทำงาน ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ข้อผู้บริหารสร้างวัฒนธรรมและค่านิยมของการทำงานเป็นทีม

1.3 พฤติกรรมภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดศูนย์พัฒนาคุณภาพมาตรฐานการศึกษาอำเภอลำตะคอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 ด้านการเจรจาต่อรอง โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรกคือ ข้อผู้บริหารมีทักษะการฟัง พูด อ่าน และเขียนที่ดี ข้อผู้บริหารแลกเปลี่ยนและรับฟังความคิดเห็นของบุคลากร และผู้บริหารสามารถเกลี้ยกล่อม จูงใจบุคคลเพื่อให้ยอมรับในวัตถุประสงค์ และข้อผู้บริหารสามารถเกลี้ยกล่อม จูงใจบุคคลเพื่อให้ยอมรับในวัตถุประสงค์และเป้าหมายของสถานศึกษา ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านผู้บริหารสามารถแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้อย่างเหมาะสม

1.4 พฤติกรรมภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดศูนย์พัฒนาคุณภาพมาตรฐานการศึกษาอำเภอลำตะคอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 ด้านไว้วางใจ โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรกคือ ข้อผู้บริหารช่วยเหลือ สนับสนุนให้บุคลากรในสถานศึกษาให้ได้พัฒนา ข้อผู้บริหารประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดียอมรับความผิดพลาด ของตนและบุคลากรใน และข้อผู้บริหารรักษาคำพูดให้เกียรติผู้อื่น ยอมรับผลจากการตัดสินใจโดยไม่โทษผู้อื่น ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ข้อผู้บริหารสร้างความน่าเชื่อถือโดยการยึดหลักคุณธรรม ความซื่อสัตย์ ความเป็นกลาง ความมีวินัยและความอดทนในการบริหารงาน

1.5 พฤติกรรมภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดศูนย์พัฒนาคุณภาพมาตรฐานการศึกษาอำเภอลำตะคอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 ด้านการบริหารเวลา โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรกคือ ข้อผู้บริหารบริหารเวลาได้อย่างเหมาะสมเพื่อให้งานสำเร็จลุล่วงมีประสิทธิภาพ ข้อผู้บริหารมีการวางแผนและมีการกำหนดเวลา ในการปฏิบัติงาน

อย่างชัดเจน เพื่อให้งานดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ และขอผู้บริหารให้ความสำคัญ กับการตรงต่อเวลาในการจัดกิจกรรมต่างๆ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ข้อผู้บริหารวางเป้าหมายอย่างรอบคอบ โดยมีการจัดสรรเวลา อย่างเป็นระบบให้เกิดประโยชน์คุ้มค่าสูงสุด

1.6 พฤติกรรมภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดศูนย์พัฒนาคุณภาพมาตรฐาน การศึกษาลำตะคอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 ด้านการสื่อสาร โดยรวมอยู่ใน ระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรกคือ ข้อผู้บริหารสามารถชี้แจงรายละเอียด ให้บุคลากรและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งภายในภายนอก ข้อผู้บริหารส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีเพื่อความสะดวกรวดเร็วใน การติดต่อสื่อสาร และสอดคล้องกับยุคสังคมแห่งการเรียนรู้ และข้อผู้บริหารส่งเสริม การประสานสัมพันธ์กับ เครือข่ายผู้ปกครอง ชุมชน ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ข้อผู้บริหารมีความเชื่อมั่นในตนเอง สร้างความน่าเชื่อถือ ให้แก่ตนเอง

1.7 พฤติกรรมภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดศูนย์พัฒนาคุณภาพมาตรฐาน การศึกษาลำตะคอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 ด้านการสื่อสาร โดยรวมอยู่ใน ระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรกคือ ข้อผู้บริหารเป็นบุคคลที่มีมนุษยสัมพันธ์ สามารถเข้ากับผู้อื่นได้ ข้อผู้บริหารดำเนินงานไปสู่ความร่วมมือที่ดี ประสานงานอย่างดีเพื่อ ไม่ให้เกิดอุปสรรค และปัญหาตามมา และข้อผู้บริหารมีกลวิธีการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างเพื่อนมนุษย์ ให้มาทำกิจกรรมร่วม ส่วน ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ข้อผู้บริหารมีความจริงใจต่อบุคลากรในสถานศึกษา

2 ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดศูนย์พัฒนาคุณภาพ มาตรฐานการศึกษาลำตะคอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 จำแนกตาม เพศ วิทย ฐานะ และประสบการณ์ปฏิบัติงาน ไม่แตกต่างกันทั้งภาพรวมและรายด้าน

อภิปรายผล

1. ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดศูนย์พัฒนาคุณภาพ มาตรฐานการศึกษาลำตะคอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 4 โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก คือ ด้านการเจรจาต่อรอง ด้านการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยี และด้านการทำงานเป็นทีม ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือด้านการสื่อสาร และด้านการสร้างมนุษยสัมพันธ์ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ครมมองว่าผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดศูนย์พัฒนาคุณภาพมาตรฐาน การศึกษาลำตะคอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 มีวาทศิลป์ในการเจรจา การใช้ ความสามารถเล็กน้อย จูงใจบุคคล เพื่อให้สถานศึกษาสามารถดำเนินงานต่อไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ นำ ความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีใหม่มาใช้ในการบริหารจัดการศึกษา นำสื่อเทคโนโลยีที่ได้รับจัดสรรมาใช้ อย่าง มีประสิทธิภาพ ได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่ายในการทำงาน โดยกำหนดเป้าหมาย วางแผนร่วมกัน สนับสนุนการ ทำงานซึ่งกันและกัน สอดคล้องกับ กาญจนา ทิลา (2556 : 102) เรื่อง ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหาร สถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูให้โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตบางเขน(เครือข่ายที่ 19) พบว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูให้โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตบางเขน(เครือข่ายที่ 19) โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน ซึ่งสอดคล้องกับ ธนาภรณ์ นิลพันธ์ (2562 :) เรื่อง ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 พบว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายองค์ประกอบ พบว่าทุกองค์ประกอบอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน เรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ การบริหารเวลา การไว้วางใจ การสื่อสาร การทำงานเป็นทีม และการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยี

2. ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด ศูนย์พัฒนาคุณภาพมาตรฐานการศึกษาลำตะคอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านการสื่อสาร ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดศูนย์พัฒนาคุณภาพมาตรฐานการศึกษาลำตะคอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 ยังส่งเสริมการประชาสัมพันธ์ในชุมชนให้ได้รับรู้ข่าวสารต่างๆ ไม่เพียงพอ ขาดมั่นใจในตนเองในการเป็นผู้ให้การประชุมต่างๆ ทำให้ครูมองความมีความน่าเชื่อถือไม่มากนัก สอดคล้องกับ พนิดา ไชยเทพ (2558 : 64) เรื่อง ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนกลุ่มตำบลแพรภักษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 พบว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงตามลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยี ด้านการสร้างมนุษยสัมพันธ์ ด้านการเจรจาต่อรอง ด้านการทำงานเป็นทีม และด้านการสื่อสาร

3. ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดศูนย์พัฒนาคุณภาพมาตรฐานการศึกษาลำตะคอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดอีกด้านคือ ด้านการสร้างมนุษยสัมพันธ์ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ครูมองว่าผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดศูนย์พัฒนาคุณภาพมาตรฐานการศึกษาลำตะคอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 ขาดกิจกรรมที่นำไปสู่การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับบุคลากรทั้งภายนอกและภายในสถานศึกษา ใช้การสื่อสารทางเดียว ให้ความสำคัญกับบุคลากรอย่างไม่เท่าเทียมกัน สอดคล้องกับ อมรรัตน์ งามบ้านผือ (2560 : 60) ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตอำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการเจรจาต่อรอง ด้านการสื่อสาร ด้านการไว้วางใจ ด้านการทำงานเป็นทีม ด้านการมีความคิดเชิงสร้างสรรค์ ด้านการบริหารเวลา และด้านกรมีมนุษยสัมพันธ์ ตามลำดับ

4. ผลเปรียบเทียบพฤติกรรมภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดศูนย์พัฒนาคุณภาพมาตรฐานการศึกษาลำตะคอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 จำแนกตาม เพศ วิทยฐานะ และประสบการณ์ปฏิบัติงาน สรุปได้ดังนี้

4.1 ผลเปรียบเทียบพฤติกรรมภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดศูนย์พัฒนาคุณภาพมาตรฐานการศึกษาลำตะคอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 จำแนกตาม เพศ พบว่าพฤติกรรมภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ไม่แตกต่างกันทั้งภาพรวมและรายด้าน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ในการบริหารงานของ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดศูนย์พัฒนาคุณภาพมาตรฐานการศึกษาลำตะคอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 มีความเท่าเทียม ที่ไม่ได้คำนึงถึงเพศในการสั่งการงานต่างๆ เน้นไปตามความถนัดของแต่ละบุคคล เปิดโอกาสให้ทุกเพศได้ทำงานและพัฒนาตนเองตามความสามารถ ทำให้ครูที่มีเพศต่างกัน สามารถรับรู้ได้ถึงพฤติกรรมภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดศูนย์พัฒนาคุณภาพมาตรฐานการศึกษาลำตะคอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 ไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับ กฤษพล อัมระนันท์ (2559) เรื่องการศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา

ในอำเภอแม่วงก์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 2 พบว่าเพศชายและเพศหญิงมีระดับความคิดเห็นโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน

4.2 ผลเปรียบเทียบพฤติกรรมภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดศูนย์พัฒนาคุณภาพมาตรฐานการศึกษาลำตะคอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 จำแนกตามวิทยฐานะ พบว่าพฤติกรรมภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ไม่แตกต่างกันทั้งภาพรวมและรายด้าน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดศูนย์พัฒนาคุณภาพมาตรฐานการศึกษาลำตะคอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 ส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูทุกคนได้การเลื่อนวิทยฐานะ เพื่อเป็นครูที่มุ่งปฏิบัติหน้าที่แล้วเกิดผลต่อคุณภาพของผู้เรียนอย่างแท้จริง และเพื่อเป็นขวัญกำลังใจให้แก่ครูทุกคน ทำให้ครูที่มีวิทยฐานะต่างกัน สามารถรับรู้ได้ถึงพฤติกรรมภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดศูนย์พัฒนาคุณภาพมาตรฐานการศึกษาลำตะคอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 ไม่แตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตาม พ.ร.บ.ครูและบุคลากรทางการศึกษา 2547 ในมาตรา 54 (สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา 2547 : 21) ให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษามีวิทยฐานะใดและการเลื่อนเป็นวิทยฐานะใดต้องเป็นไปตามมาตรฐานวิทยฐานะตามมาตรา 52 ซึ่งผ่านการประเมินทั้งนี้ให้คำนึงถึงความประพฤติด้านวินัยคุณธรรมจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพประสบการณ์คุณภาพการปฏิบัติงานความชำนาญความเชี่ยวชาญผลงานที่เกิดจากการปฏิบัติหน้าที่ในด้านการเรียนการสอนตามหลักเกณฑ์และวิธีที่ ก.ค.ศ. กำหนด โดยผู้ขอต้องวิทยฐานะชำนาญการ ต้องดำรงตำแหน่งครูมาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปี นับถึงวันที่ยื่นคำขอ และผู้ขอต้องวิทยฐานะชำนาญการพิเศษ ต้องดำรงตำแหน่งครูที่มีวิทยฐานะมาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปี นับถึงวันที่ยื่นคำขอ

4.3 ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดศูนย์พัฒนาคุณภาพมาตรฐานการศึกษาลำตะคอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 จำแนกตามประสบการณ์ปฏิบัติงาน ไม่แตกต่างกันทั้งภาพรวมและรายด้าน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดศูนย์พัฒนาคุณภาพมาตรฐานการศึกษาลำตะคอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 ส่งเสริมและจัดการเรียนการสอนให้กับครูทุกคน และสามารถดึงครูที่มีประสบการณ์แตกต่างกันมาร่วมออกความเห็นแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันผ่านกิจกรรมต่างๆ เพื่อให้ได้แนวคิดที่แตกต่างมาผสมผสานในการนำไปใช้ในทำงาน และยังให้ความสำคัญกับครูทุกคน ไม่ว่าจะมีความสามารถมากน้อยเพียงใดก็สามารถทำงานร่วมพัฒนาสถานศึกษาให้ประสบความสำเร็จได้ จึงทำให้ครูที่มีประสบการณ์ทำงานแตกต่างกัน สามารถรับรู้ได้ถึงพฤติกรรมภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดศูนย์พัฒนาคุณภาพมาตรฐานการศึกษาลำตะคอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับ มณฑา ศิริวงษ์ (2559) เรื่อง ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็น ของครูอำเภอองครักษ์สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายก พบว่า ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานแตกต่างกันมีความเห็นต่อภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวม และรายด้านไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับ ธนาภรณ์ นิลพันธ์นันท์ (2562) เรื่อง ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 พบว่า ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงานไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้
 - ผู้บริหารควรเข้าสู่ชุมชน รับฟังความคิดเห็น สานสัมพันธ์ระหว่างผู้บริหาร ครู และชุมชน เพื่อเป็นการสร้างความน่าเชื่อถือแก่ตัวผู้บริหารมากยิ่งขึ้น
 - ผู้บริหารควรมีกิจกรรมเพื่อพัฒนาความสัมพันธ์ของผู้บริหารและครู สร้างบรรยากาศที่เป็นกันเองเพื่อให้เกิดความไว้วางใจซึ่งกันและกัน
2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป
 - ผู้บริหารควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อเป็นข้อมูลในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาต่อไป
 - ผู้บริหารควรมีการศึกษาภาวะผู้นำด้านอื่น ที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงไปของโลกในศตวรรษ ที่ 21 ซึ่งส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆ อย่างต่อเนื่อง

เอกสารอ้างอิง

- กฤษพล อัมระนันท์. (2559). เรื่องการศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอแม่वंงก์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 2. คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- กาญจนา ศิลา. (2556). การศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียน สังกัด กรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตบางเขน (เครือข่ายที่ 19). สารนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- จักรกฤษณ์ โปตาพล. (2556). ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารเทศบาลตำบลในจังหวัดร้อยเอ็ด. วิทยานิพนธ์สาขาวิชาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาภูมิภควิทยาลัทธิวิทยาเขตล้านช้าง.
- ธนาภรณ์ นิลพันธ์นันท์. (2562). ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32. บุรีรัมย์ : คณะครุศาสตร์ สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
- พนิดา ไชยเทพ (2558). เรื่อง ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนกลุ่มตำบลแพรกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1. สมุทรปราการ : คณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา
- มณฑา ศิริวงศ์. (2559). ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู อำเภอองครักษ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายก. นครนายก : คณะศึกษาศาสตร์ สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยปทุมธานี.
- วิมล จันท์แก้ว. (2555). รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหาร สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สุราษฎร์ธานี เขต 3. ดุษฎีนิพนธ์ ศษ.ม. มหาวิทยาลัยรังสิต, ปทุมธานี.
- สันติ บุญภิรมย์. (2552). การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพฯ : บั๊ค พอยท์
- อมรรัตน์ งามบ้านผือ. (2560). ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตอำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา. ฉะเชิงเทรา : คณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา

Ash, C., & Persall, J. M. (2000). The principals as chief learning officer: Developing teacher leaders.

Journal of the National Association of Secondary Schools Principals, 84, 1–13.

----- (2007). “The Principal as Chief Learning Officer : The New Work of Formative Leadership.”

[online] available at : <http://www.refresh.com/aclo.html>, 22 August 2019

Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. Educational.

Likert, S. (1961). New patterns of management. New York : McGraw-Hill.